

ตัวแบบเชิงสาเหตุทุนทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และ อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

The causal Model of Intellectual capital, knowledge management, performance effectiveness and creative industries for members of entrepreneurial community in the creative industries

อรพินท์ บุญสิน¹

อิสระ สุวรรณบล^{**}

บทคัดย่อ

การศึกษาตัวแบบเชิงสาเหตุทุนทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาตัวแบบเชิงสาเหตุทุนทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบเชิงสาเหตุทุนทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-methods research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1,350 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 20 คนต่อ 1 พารามิเตอร์พารามิเตอร์ทั้งหมด 25 ค่า ได้จำนวนตัวอย่าง 500 คน

ผลการศึกษาพบว่า โมเดลสมการโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 48.05 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 37 ค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.1055 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.298 เมื่อพิจารณาค่าความสอดคล้องจากดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.990 ค่า AGFI มีค่าเท่ากับ 0.946 และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.0245

คำสำคัญ ทุนทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาการพัฒนองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

^{**} รองศาสตราจารย์ ดร. ที่ปรึกษาหลัก วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The causal model of intellectual capital, knowledge management, Performance effectiveness and Creative industries for Members of Entrepreneurial Community in the Creative Industries. The purpose 1. Model knowledge development management with entrepreneurial community enterprise the creative system industries. 2. Check the consistency of a causal model of knowledge management with member of community enterprise the creative system industries developed with empirical research data.

The mix-methods form quantitative primary research . Population research 1,350 members of community enterprise set 20 samples per parameter number 25 had 500 samples.

The analysis results of the structural equation model. Found that consideration of the Chi – Square (χ^2) is 48.05 . Degree of freedom (*df*) is 37 , P-Value is 0.1055 , Chi – Square relative (χ^2/df) is 1.298 , Considering the consistency of the Goodness of Fit Index (GFI) is 0.990 , Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) is 0.946 and Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) is 0.0245.

Keywords : Intellectual capital, The knowledge management, Performance effectiveness and Creative industries

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) เป็นเรื่องที่ได้ได้รับความสนใจจากประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเริ่มมีการขยายตัวในอัตราสูงกว่าภาคเกษตรกรรม ซึ่งเห็นได้ชัดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5-6 (พ.ศ.2525-2534) ประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นอุตสาหกรรมใหม่ ปรับทางด้านโครงสร้างการผลิตและส่งออกจากสินค้าเกษตรเปลี่ยนเป็นสินค้าอุตสาหกรรมหลัก ฉบับที่ 7-8-9(2535-2549) เน้นการปรับสมดุลภาคเศรษฐกิจในประเทศให้เทียบเท่ากับภาคการค้าระหว่างประเทศเพื่อก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 10 (2550-2554) เน้นการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 11 (2555-2559) โดยจุดเน้นที่การใช้นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อสร้างมูลค่าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

ปัญหาของจุดที่น่าสนใจพบว่าสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในยุคสังคมฐานความรู้ จะใช้ความรู้เพียงอย่างเดียวในการผลิตสินค้าไม่เพียงพอที่จะใช้แข่งขันและสร้างรายได้ให้กับประเทศอีกต่อไป แต่ต้องประกอบด้วยความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลที่จัดการกับสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ที่จะต้องรู้ว่าจะนำความรู้ไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม อันนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (กรมอุตสาหกรรม, 2553)

นอกจากนั้นสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนของไทยต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ต้องอาศัยความรู้ที่พัฒนาจากทุนทางปัญญาเพราะเป็นหัวใจของการทำงานและมีผล

จะช่วยให้งานนั้นสำเร็จหรือล้มเหลวได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) โดยการดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนของแต่ละคนออกมาหรือที่เราเรียกว่าทุนมนุษย์(ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2549)สอดคล้องกับการจัดการความรู้ที่เป็นเครื่องมือตัวหนึ่งที่สามารถนำไปเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพที่จะสามารถสร้างความได้เปรียบจากสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้และแปลงสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset) ให้เป็นทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)(วิจารณ์ พานิช, 2549, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)ซึ่งประกอบด้วยการใช้องค์ความรู้ (Knowledge Based Economy) เทคโนโลยี (Technology) เป็นพลังขับเคลื่อนโดยเฉพาะทุนทางปัญญาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณค่า (Value Creation) ดังนั้นจุดประสงค์ของการจัดการความรู้ในภาพรวมคือ การเพิ่มประสิทธิผลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ขององค์กร ดังงานวิจัยของ Hussi(2004) และ Hus (2006) ที่สนับสนุนว่าการจัดการทุนทางปัญญาและการจัดการความรู้ช่วยพัฒนาประสิทธิผลองค์กร ถึงแม้การจัดการความรู้จะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์เกิดประสิทธิภาพ ทำให้ความต้องการบรรลุเป้าหมายสามารถทำให้คนได้ใช้ปัญญาของตนได้อย่างเต็มที่ แต่การจัดการความรู้ของสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มากเนื่องจากเป็นนามธรรมของตัวความรู้เอง (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2548)หากการจัดการความรู้ได้ผลดีสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจะมีทุนทางปัญญาเพิ่มพูนขึ้นการจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการในการสร้าง การแลกเปลี่ยน การเก็บ การใช้และสั่งสมทุนทางปัญญาในฐานะเป็นปัจจัยทางการแข่งขันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของงาน เกิดการใช้ข้อมูลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ คน กระบวนการ และเทคโนโลยี (ชินภัทร ภูมิรัตน,2549)

อย่างไรก็ตามการนำระบบทุนทางปัญญา การจัดการความรู้ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ตามแนวคิดของ(ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2548; วิจารณ์ พานิช, 2549; Hussi,2004 และ Hus,2006) มาใช้กับสมาชิกผู้ประกอบการเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสินค้าและเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบของแต่ละเรื่องเพื่อนำมาปรับใช้ในเกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่ม

การวิจัยครั้งนี้จะได้ตัวแบบเชิงสาเหตุที่มาจากการทุนทางปัญญาในการผลิตสินค้าเชิงสร้างสรรค์นำมาสู่การจัดการความรู้ที่เป็นระบบในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิผลในระดับชุมชนที่จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกำไรทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนไทย และเป็นตัวแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

2.วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาตัวแบบเชิงสาเหตุๆ ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการศึกษาปัจจัยดังต่อไปนี้
 - 1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ อันได้แก่ ทุนทางปัญญา
 - 1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน อันได้แก่ ทุนทางปัญญาและความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้
 - 1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ อันได้แก่ ทุนทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ และประสิทธิผลการปฏิบัติงาน

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบเชิงสาเหตุของการจัดการความรู้ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. สมมติฐานในการวิจัย

- 3.1 ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้
- 3.2 ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน
- 3.3 ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์
- 3.4 ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน
- 3.5 ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์
- 3.6 ประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้ตัวแบบเชิงสาเหตุๆ ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อให้องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ได้ไปจัดกิจกรรมที่มีผลต่อการพัฒนามูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

4.2 ประโยชน์ในทางวิชาการ เป็นการเพิ่มองค์ความรู้ทางด้านการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ในเรื่องของการพัฒนาองค์กร ทำให้ทราบตัวแบบเชิงสาเหตุๆ ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของชุมชน

4.3 ประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ ได้ทราบถึงตัวแบบเชิงสาเหตุๆ ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการนำความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมให้กับชุมชนอื่นได้นำไปปฏิบัติ

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาด้านทูทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

5.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ศึกษาสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในภาคอุตสาหกรรม (TOPOTOP: TO PURCHASE ORDER ONE THUMBON ONE PRODUCT) ของสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน กรมอุตสาหกรรม จำนวน 500คน

5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ผลการวิจัยเดือนตุลาคม 2555 ถึง เมษายน 2556 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 เดือน

6. การทบทวนวรรณกรรม

6.1 ทบทวนปัญหา

กรอบการวิเคราะห์ทบทวนปัญหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์สำหรับตัวแปรอิสระทบทวนปัญหา โดยประยุกต์มาจากแนวคิดของนักวิชาการ 14 คน คือ Hiroyuki Itami และ Karl-Erik Sverby นักวิจัยและนักวิจัยและนักเศรษฐศาสตร์ 1959-1997 Barney (1991; 1997) Stewart (1997) Edvinsson and Sullivan (1997; 2000) Skandia (1997) Van Buren (1999) Sullivan (2000) Choo (2002) Bontis (2002) Jyoti Batra (2010) Meng-Yuh Cheng; Jer-Yan Lin, Tzy-Yih Hsiao; Thomas W. Lin (2010) Rangarajan (2011) Carlos Maria Jardon; M Susana Martos (2012) และ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ (2553) โดยเลือกใช้ตัวแปรที่มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ทั้งหมดเพื่อให้กรอบการวิเคราะห์ทบทวนปัญหานั้นครอบคลุมทุกลักษณะ ทุกมิติ ตามค่านิยม จึงสามารถสรุปตัวแปรในการศึกษาทบทวนปัญหาได้ด้วยกัน 7 ตัวแปร และได้มีการตั้งชื่อตัวแปรใหม่เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้มีความเข้าใจ คือ ทบทวนนวัตกรรม เปลี่ยนเป็น “นวัตกรรม (INC)” ทบทวนมนุษย์ เปลี่ยนเป็น “ความสามารถที่มีอยู่ในตัวคน (HMC)” ทบทวนลูกค้า เปลี่ยนเป็น “ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (CTC)” ทบทวนโครงสร้าง เปลี่ยนเป็น “ลักษณะโครงสร้างองค์การ (STC)” ทบทวนการเงิน เปลี่ยนเป็น “เงินลงทุน (FNC)” ทบทวนทรัพยากร เปลี่ยนเป็น “การจัดการทรัพยากร (RSC)” และ ทบทวนวัฒนธรรม เปลี่ยนเป็น “ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (WID)”

6.2 ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้

กรอบการวิเคราะห์ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์สำหรับตัวแปรอิสระความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้โดยประยุกต์มาจากแนวคิดของนักวิชาการ 20 คน คือ Marquardt (1996); Demarest (1997); Davenport and Prusak (1998); Skyrmy (1999); Takeuchi & Nonaka (2000); Al-Athari and Zairi (2001); Bhatt (2001); Colison Parcell (2004); Ruggles (2003); Liu, Chen and Tsai (2004); Gupta, Sharma Hus (2004); DalKir (2005); Freeze and Kullarni (2007); Heeseok Lee (2003); UR Kulkarni (2007); Fei Gao (2008); พรธิตา วิเชียรปัญญา (2545); สมชาย (2546); บุญดี บุญญาภิจและคณะ (2547); ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2548); กพร. (2549) ซึ่งศึกษาตัวแปรด้านความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้โดยเลือกใช้ตัวแปรที่มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ทั้งหมดเพื่อให้กรอบการวิเคราะห์ความรู้เชิงกระบวนการจัดการปัญหานั้นครอบคลุมทุกลักษณะ ทุกมิติ ตามค่านิยม จึงสามารถสรุปตัวแปรในการศึกษาความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ได้ด้วยกัน 7 ตัวแปร คือ การสร้างความรู้ (CRK) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (SHK) การจัดเก็บความรู้ (STK) การแสวงหาความรู้ (KNK) การใช้ความรู้ (USE) การใช้สารสนเทศ (ITK) และการเข้าถึงองค์ความรู้ (ACK)

6.3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

กรอบการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์สำหรับตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยประยุกต์มาจากแนวคิดของนักวิชาการ 13 คน คือ Kreitner (1998); Huang (1998); Bassi and Buren (1999); Buren (1999); Gibson (2000); Gold (2001); Kaplan (2004); Griffin (2004); Martin Smits (2004); วิจารย์ (2549) ซึ่งศึกษาตัวแปรด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยเลือกใช้ตัวแปรที่มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ทั้งหมด เพื่อให้กรอบการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้นครอบคลุมทุกลักษณะ ทุกมิติ ตามค่านิยม จึงสามารถสรุปตัวแปรในการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

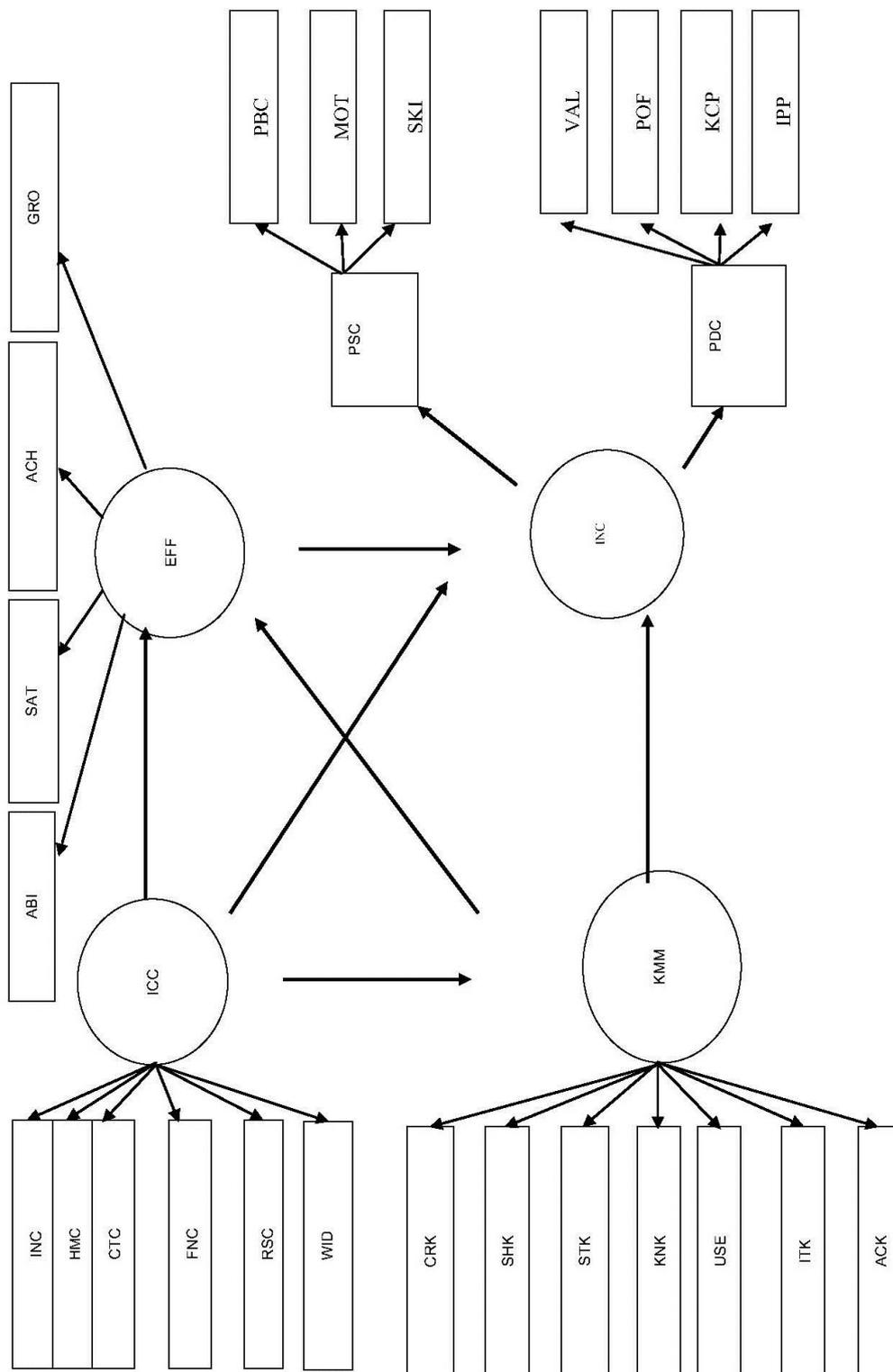
ปฏิบัติงานได้ด้วยกัน 4 ตัวแปร คือ ความสามารถในการผลิต (ABI) ความพึงพอใจของพนักงาน (SAT) บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายด้านงาน (ACH) และการเติบโตของกิจการ (GRO)

6.4 อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

กรอบการวิเคราะห์อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์สำหรับตัวแปรตามอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยประยุกต์มาจากแนวคิดของนักวิชาการ 10 คน คือ Mackinson (1959); Torrance (1962); Rainwater (1965); Amabile(1996); Sternberg (1998); Florida (2002); Hartley (2007); Greenberg (2008); Hong Kong's (2008); Uncted(2008)โดยเลือกใช้ตัวแปรที่มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ทั้งหมด เพื่อให้กรอบการวิเคราะห์อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์นั้นครอบคลุมทุกลักษณะ ทุกมิติ ตามคำนิยาม จึงสามารถสรุปตัวแปรในการศึกษาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้ด้วยกัน 2 ตัวแปร คือบุคคลสร้างสรรค์และผลผลิตสร้างสรรค์

1. บุคคลสร้างสรรค์สามารถสรุปตัวแปรในการศึกษาบุคคลสร้างสรรค์ได้ด้วยกัน 3 ตัวแปร คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (PBC) แรงจูงใจ (MOT) และทักษะความคิดที่แปลกใหม่ (SKI)

2. ผลผลิตสร้างสรรค์ สามารถสรุปตัวแปรในการศึกษาผลผลิตสร้างสรรค์ได้ด้วยกัน 4 ตัวแปร คือการสร้างมูลค่าให้กับสินค้า (VAL) ประสิทธิภาพของการทำกำไร (POF) การใช้ความรู้สร้างสรรค์ผลิตสินค้า (KCP) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (IPP)

ภาพที่ 1 ตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา

7. ระเบียบวิธีในการศึกษา

7.1 ประชากร สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1,350 คน จาก 45 กลุ่ม ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในภาคอุตสาหกรรม (TOPOTOP: TO PURCHASE ORDER ONE THUMBON ONE PRODUCT) ในปี 2554 ที่รับผิดชอบโดยสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน (สพช.) กรมอุตสาหกรรม ในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล)

7.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL ซึ่งการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ต้องใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 10-20 คน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ต่อตัวแปรในการวิจัย 1 ตัวแปร งานวิจัยนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าในตัวแบบทั้งหมด 25 ค่า โดยผู้วิจัยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ต่อ 1 ค่า ทำให้ได้ตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด 500 คน

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสร้างขึ้นจากการสำรวจวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ ประเภทของผลิตภัณฑ์ เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามในการประเมินประเด็นที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ทูทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 125 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่ามาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่มีระดับคะแนนจำนวน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 แสดงถึงการปฏิบัติของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

7.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้ให้ข้อมูลระดับบุคคล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวม นำมาการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ด้วยโปรแกรม LISREL และใช้ตัวชี้วัด 5 อย่าง เพื่อประเมินความสอดคล้องของตัวแบบ (Model Fit) คือ 1) the chisquare goodness of fit test, 2) degree of freedom (d.f.) 3) the comparative fit index (CFI), 4) the goodness-of-fit index (GFI), 5) the standardized root mean square residual (SRMR)

7.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรง (Validity) ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1. การหาค่าความตรง (Validity)

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน โดยทำการวัดคำถามของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 รวมทั้งหมด 125 ข้อ สรุปได้ว่าคำถามของ

แบบสอบถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544; สุวิมล ติรภานันท์, 2548) กล่าวคือ คำถามทุกข้อนั้นมีความตรงตามเนื้อหาตั้งนั้นผู้จัดทำรายงานวิจัยจึงไม่ได้ทำการตัดคำถามข้อใดออกไป

2. การหาค่าความน่าเชื่อถือหรือความเที่ยง (Reliability)

ในการหาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) พบว่า ทูทางปัญญาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) เท่ากับ 0.7372 ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) เท่ากับ 0.7549 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) เท่ากับ 0.7555 อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) เท่ากับ 0.7632 และสัมประสิทธิ์แอลฟา รวมเท่ากับ 0.750

8. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณใช้การบรรยายโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) และการวิเคราะห์สถิติพหุตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation model) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้เป็นจำนวน และค่าร้อยละ พบว่า ข้อมูลทั่วไปที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 78.2 รองลงมาเป็นชาย ร้อยละ 21.8 อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 44 ปี มีประสบการณ์เฉลี่ย 8 ปี ประเภทของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นประเภทของใช้ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก ร้อยละ 51.8 รองลงมาประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ร้อยละ 29.0 และน้อยที่สุดคือประเภทสมุนไพร ร้อยละ 3.4

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ทูทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. ระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่เกี่ยวกับทูทางปัญญา ได้แก่ นวัตกรรม ความสามารถที่มีอยู่ในตัวคน ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ลักษณะโครงสร้างองค์กร เงินลงทุน การจัดการทรัพยากร และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.154) รองลงมา ความสามารถที่มีอยู่ในตัวคน (4.014) น้อยที่สุดคือ ด้านภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (3.927)

2. ระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดเก็บความรู้ การแสวงหาความรู้ การใช้ความรู้ การใช้สารสนเทศ และการเข้าถึงความรู้ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าถึงความรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.916) รองลงมา การแสวงหาความรู้ (3.900) น้อยที่สุดคือ ด้านการใช้สารสนเทศ (3.717)

3. ระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสามารถในการผลิต ความพึงพอใจ บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายด้านงาน และการเติบโตของกิจการ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.029) รองลงมา การเติบโตของกิจการ (3.993) น้อยที่สุดคือ ด้านบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายด้านงาน (3.956)

4. ระดับความคิดเห็นในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ใน 2 มิติ มิติที่ 1 บุคคลสร้างสรรค์ ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แรงจูงใจ และทักษะความคิดที่แปลกใหม่ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านทักษะความคิดที่แปลกใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.036) รองลงมา แรงจูงใจ (3.992) น้อยที่สุดคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (3.963)

5. ระดับความคิดเห็นในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ใน 2 มิติ มิติที่ 2 ผลผลิตสร้างสรรค์ ได้แก่ การสร้างมูลค่าให้กับสินค้า ประสิทธิภาพของการทำกำไร การใช้ความรู้สร้างสรรค์ในการผลิตสินค้า และด้านทรัพย์สินทางปัญญาผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างมูลค่าให้กับสินค้า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.054) รองลงมาประสิทธิภาพของการทำกำไร (3.983) น้อยที่สุดคือ ด้านทรัพย์สินทางปัญญา (3.834)

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยโดยเรียงตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัยที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

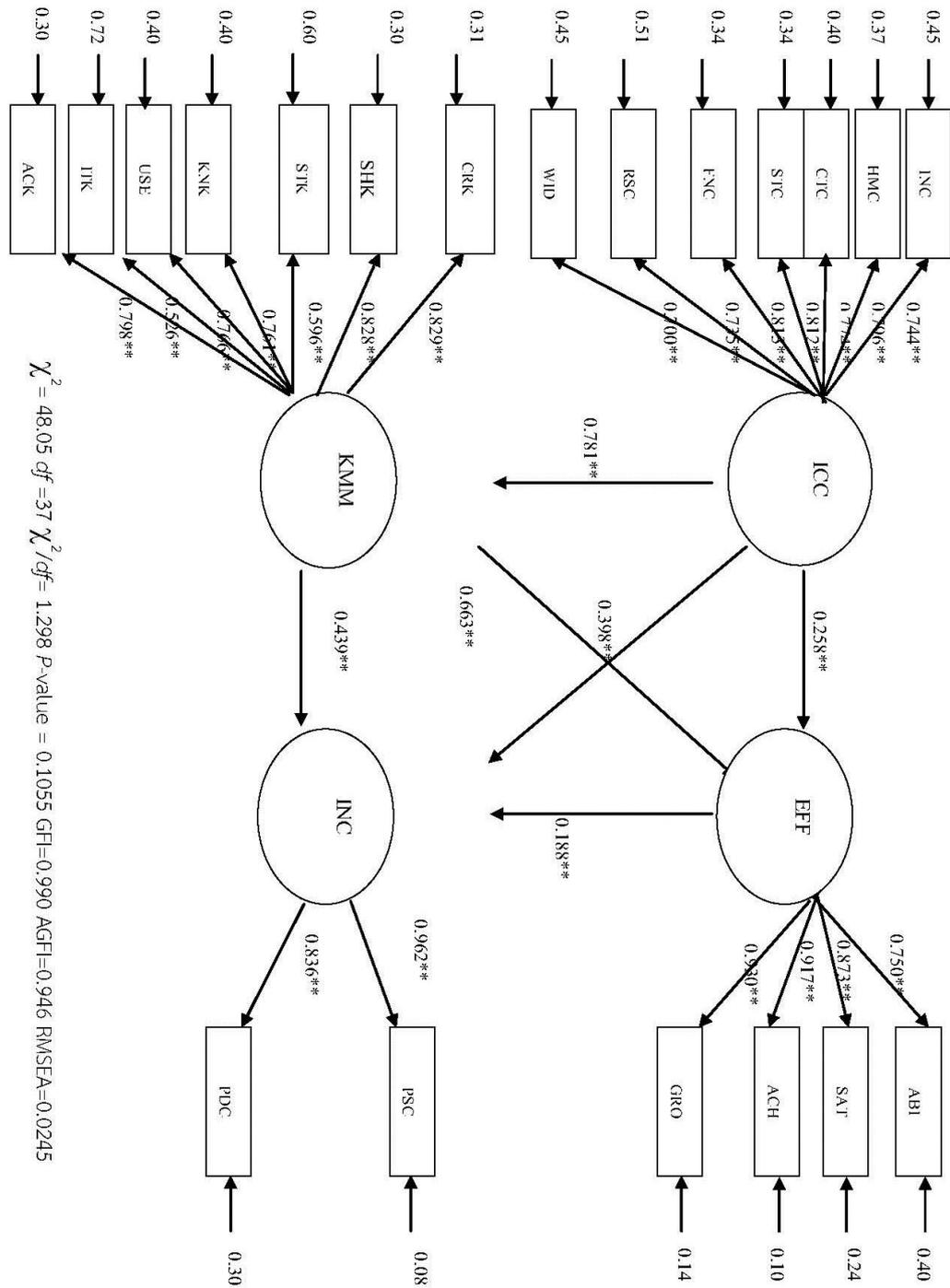
วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาตัวแบบการจัดการความรู้ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการศึกษาปัจจัยดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ อันได้แก่ ทูทางปัญญาผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่าทูทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกต่อกระบวนการจัดการความรู้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.781

1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน อันได้แก่ ทูทางปัญญาและความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่าทูทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.258 และความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.663

1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ อันได้แก่ ทูทางปัญญา ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ และประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่าทูทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.398 ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.439 ประสิทธิผลการปฏิบัติงานมีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.188

1.4 เพื่อตรวจสอบตัวแบบการจัดการความรู้ของสมาชิกผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระบบอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์จากผลการวิจัยพบว่า โมเดลสมการโครงสร้างที่ปรับใหม่ (Modified Model) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 48.05 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 37 ค่า p -value มีค่าเท่ากับ 0.1055 ผ่านเกณฑ์คือ ต้องมีค่ามากกว่า .05 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.298 ผ่านเกณฑ์คือ ต้องมีค่าน้อยกว่า 2 เมื่อพิจารณาค่าความสอดคล้องจากดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.990 ผ่านเกณฑ์คือ ต้องมีค่ามากกว่า 0.9 ค่า AGFI มีค่าเท่ากับ 0.946 ผ่านเกณฑ์คือ ต้องมีค่ามากกว่า 0.9 และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.0245 ผ่านเกณฑ์คือ ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังรูป

$\chi^2 = 48.05$ df = 37 $\chi^2/df = 1.298$ P-value = 0.1055 GFI=0.990 AGFI=0.946 RMSEA=0.0245

9. อภิปรายผลการศึกษา

1. ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ผลการวิเคราะห์พบว่า ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.781 สอดคล้องกับผลการวิจัยของSkandia (1997) กล่าวถึงเรื่องทูทางปัญญาโดยมองว่ามีความสัมพันธ์ทางด้านของความรู้จากการพัฒนาของทุนมนุษย์ ทุนโครงสร้าง ทุนความสัมพันธ์และทุนองค์กร ทำให้พบว่าทุกทุนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและทั้งหมดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการจัดการความรู้

2. ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานผลการวิเคราะห์พบว่า ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.258 สอดคล้องกับผลการวิจัยของMeng-Yuh Cheng, Jer-Yan Lin, Tzy-Yih Hsiao, Thomas W. Lin, (2010) ศึกษาเรื่องทรัพยากรลงทุนทางทูทางปัญญาในการแข่งขันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรผลจากศึกษาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างทูทางปัญญาและผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์เหล่านี้ยังชี้ให้เห็นว่ากำลังการผลิตที่ใช้เป็นนวัตกรรมใหม่และกระบวนการการทำงานโดยผ่านทุนมนุษย์ที่มีมูลค่าเพิ่มสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานได้ดียิ่งขึ้น

3. ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ผลการวิเคราะห์พบว่า ทูทางปัญญาที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.398 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Constantinescu and Madalina (2009) ศึกษาถึงเศรษฐกิจฐานความรู้ที่มุ่งเน้นนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและผลิตภาพแรงงานที่มีศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงาน

4. ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานผลการวิเคราะห์พบว่า ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.663 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chin-Loy (2003) พบว่าการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลองค์กร

5. ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ผลการวิเคราะห์ ความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.439 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Les Tien-Shang and Badri Muni Sukoco (2007) พบว่าการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกผ่านประสิทธิภาพองค์กรที่มีผลช่วยให้งิการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพได้

6. ประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิเคราะห์พบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลทางบวกต่ออุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.188 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hsu (2006) ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้และทูทางปัญญา พบว่า 1. ทุนมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรโดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ 2. ทุนมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรโดยผ่านทุนโครงสร้าง 3. กระบวนการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร 4. ประสิทธิผลองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการได้เปรียบการแข่งขัน

10. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยนี้เสนอแนะในด้านของการนำไปใช้ในด้านของตัวแปรทุนทางปัญญา จากผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมทางด้านทุนทางปัญญาเพื่อให้สมาชิกของผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนสร้างสินค้าจากภูมิปัญญาบวกกับทุนทางความคิดสร้างสรรค์ ควรให้ความสำคัญกับตัวแปรองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่สามารถอธิบายองค์ประกอบตัวแปรทุนทางปัญญาได้มากที่สุดคือ เงินลงทุน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.813 รองลงมาคือลักษณะโครงสร้างองค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.812 ความสามารถที่มีอยู่ในตัวคน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.796 ความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.774 นวัตกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.744 การจัดการทรัพยากร มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.735 ส่วนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางน้อยที่สุดเท่ากับ 0.700 นั่นหมายถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมด้านนโยบายเงินลงทุนให้กับวิสาหกิจชุมชนในการนำไปเป็นทุนในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จากภูมิปัญญา และส่งเสริมด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

1.2 ผลการวิจัยนี้เสนอแนะในด้านความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ จากผลการศึกษา พบว่ากระบวนการวางแผนระบบการจัดการความรู้ภายในองค์กร ควรเน้นการสร้างความรู้ โดยนำความรู้จากภายใน ภายนอกมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ควรให้ตัวแปรองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่สามารถอธิบายองค์ประกอบตัวแปรความรู้เชิงกระบวนการจัดการความรู้ได้มากที่สุดคือ การสร้างความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.829 รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.828 การเข้าถึงความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.798 การใช้ความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.766 การแสวงหาความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.761 การจัดเก็บความรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.596 ส่วนการใช้สารสนเทศ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางน้อยที่สุดเท่ากับ 0.526 นั่นหมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมด้านนโยบายการสร้างความรู้ให้กับวิสาหกิจชุมชน อาทิ เทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัย การนำระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในระบบจัดเก็บข้อมูลขององค์กร การสร้างความรู้ในด้านทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจากการจัดการความรู้ในองค์กรที่เป็นระบบ และส่งเสริมด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

1.3 ผลการวิจัยนี้เสนอแนะในด้านประสิทธิผลการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการการเติบโตของกิจการที่เห็นผลที่ชัดเจนและอยู่อย่างยั่งยืน ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ส่งเสริมให้กับวิสาหกิจชุมชนเดิมมีความเข้มแข็งมากขึ้นและอยู่อย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรายใหม่ ๆ เข้ามาเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการแข่งขันกับต่างชาติ ตัวแปรองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่สามารถอธิบายองค์ประกอบตัวแปรประสิทธิผลการปฏิบัติงานได้มากที่สุดคือ การเติบโตของกิจการ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.930 รองลงมาคือบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายด้านงาน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.917 ความพึงพอใจของสมาชิก มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.873 ส่วนความสามารถในการผลิต มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางน้อยที่สุดเท่ากับ 0.750 และควรส่งเสริมด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

1.4 ผลการวิจัยนี้เสนอแนะด้านอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยมีมีติดองค์ประกอบของตัวแปรย่อยคือ บุคคลสร้างสรรค์ และผลผลิตสร้างสรรค์ จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรองค์ประกอบที่สามารถอธิบายตัวแปร

อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ได้มากที่สุดคือ บุคคลสร้างสรรค์ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.962 ส่วน ผลผลิตสร้างสรรค์ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางน้อยที่สุดคือ มีค่าเท่ากับ 0.836 นั้นหมายความว่า หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับส่งเสริมให้สมาชิกผู้ประกอบการมีความคิดสร้างสรรค์โดยผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมให้เขาเหล่านั้นมีทักษะในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคตามยุคตามสมัย เช่น การอบรม การระดมความคิดในสินค้าประเภทเดียวกัน การศึกษาดูงานต่างประเทศ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้ที่สนใจในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบวิสาหกิจชุมชนในประเทศกับภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน เมื่อจะได้นำผลการวิจัยมาวางแผนแนวทางในการพัฒนาผลผลิตให้สามารถขยายตลาดสู่อาเซียน และสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านของเศรษฐกิจพอเพียง ภาวะผู้นำ กระบวนการที่ยั่งยืน และการเติบโตที่ยั่งยืน เพื่อให้โมเดลมีความสมบูรณ์และสามารถก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Chris De Boer ที่ศึกษาเรื่อง Buddhist values, sustainability and leadership เน้นถึงความยั่งยืนในเชิงพุทธ และภาวะผู้นำในการบริหาร และ จิตติมา ปาลกะเชนทร์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เสนอแนะเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนว่าควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อย รายได้น้อย ให้สามารถรับรู้ข้อมูลและประยุกต์ในแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จิตติมา ปาลกะเชนทร์. (2013). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสาร Veridian e-journal silpakorn university vol.,2013

ชินภัทร ภูมิรัตน์. (2549). การจัดการความรู้ในการจัดการศึกษา. มปท.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพวรรณหล่อสุวรรณรัตน์. (2548). การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.

บุญดี บุญญากิจ, นงลักษณ์ ประสพสุขโชคชัย, ดิสพงค์ พรชนกนาถและปรียวรรณ กรรณล้วน. (2547). การ

จัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จีรวัฒน์เอ็กซ์เพรส จำกัด.

ประพนธ์ ผาสุขยืด. (2549). การจัดการความรู้: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.). บริษัท

ไยใหม่ ศรีเอทีพีกรุ๊ป จำกัด.

พรธิดาวิเชียรปัญญา. (2545). การจัดการความรู้พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

วิจารณ์ พานิช. (2548). การจัดการความรู้ในยุคสังคมและเศรษฐกิจบนฐานความรู้. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน

ส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

- วิจารณ์ พานิช.(2549). การจัดการความรู้.วารสารเพื่อการเพิ่มผลผลิต: Productivity world, 8 (47), 17-28
- กรมอุตสาหกรรม. (2553). สรรค์สร้างอุตสาหกรรมไทยด้วย Creative Industrial. วารสารกรมอุตสาหกรรม,20
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **เศรษฐกิจสร้างสรรค์: รายงานการศึกษาเบื้องต้น**
เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. จัดทำโดย
ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกรุงเทพฯ.23.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544).**ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2548). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**(พิมพ์ครั้งที่ 5):
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ**
ที่ 5, 6, 10, และ 11 (พ.ศ. 2525-2534-2554 และ พ.ศ.2550-2559).
- สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา.(2547).**การพัฒนาองค์กรและบุคลากรแนวคิดใหม่ในการพัฒนา**
ทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพมหานคร:21 เซ็นจูรี่.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). การจัดการความรู้, สืบค้นเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555.
<http://ku.ac.th/e-magazine/june46>
- สำนักงาน ก.พ.ร. (23 มีนาคม 2555). การจัดการความรู้ ผู้จัดการรายสัปดาห์. หน้าD7-8)

ภาษาต่างประเทศ

- Amabile, T.M. (1996). *Creativity in Context*. Westview Press, New York, NY.
- Al-Athari, A. and Zairi, M. (2001).*Building Benchmarking Competence through Knowledge Management Capability: An Empirical Study of the Kuwaiti Context. Benchmarking: An International Journal*. 8 (1): 70-80.
- Barney, J.B. (1991). *Firm resource and sustained competitive advantage*.*Journal of Management*, 17(1), 99
- Barney, J. (1997). *Gaining and Sustaining Competitive Advantage*. MA: Addison-Wesley.
- Bassi, Lj and Van Buren, ME.(1999).*Valuing investments in intellectual capital*. *International Journal of Technology Management*, 18(5/6/7/8), pp 414-432.
- Bhatt, G.D. (2001). *Knowledge management in organizations: examining the interaction between technologies, techniques, and people*. *Journal of knowledge management*. 5(1),68.
- Buren, V. (1999).*A yardstick for knowledge management*. *Training and Development* 53:71-80.
- Choo, Chun Wei, and Nick Bontis (eds). (2002). *Strategic Management of Intellectual Capital and Organizational Knowledge*. New York: Oxford University Press. Full text available online at Scholars Portal Books.

- Ching-Lin Huang (2011). Internet, Computer-Mediated Communications and Gay Rights Movements in Taiwan. Volume: 6, 2011
- Chris De Boer (2013). Buddhist values, sustainability and leadership. Veridian e-journal silpakorn university vol., 2013
- Collison, C. and parcel, G. (2004). *Learning to fly: Practical knowledge management from leading and learning organizations (2nd ed.)*. Chichester: Capstone Publishing Ltd.
- Constantinescu, Madalina. 2009. Knowledge management : Innovation and Productivity Labor. IUP Journal of Knowledge Management 7. 1 (Jan 2009): 7-33.
- Dalkir, K. (2005). *Knowledge management in theory and practice*. Burlington, MA: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Davenport, Thomas H., and Laurence Prusak. (1998). *Working Knowledge*. Harvard Business School Press, USA, pp.1-24.
- Demarest, M. (1999). *Understanding knowledge management*. Long Range Planning, 30, 374-384.
- Edvinsson, L. and Malone, M. S. (1997). *Intellectual capital: Realizing your company's true value by finding it hidden brainpower*. New York: Haper- Collins Publisher.
- FeiGao, Meng Li and Steve Clarke. (2008). Knowledge, management, and knowledge management in business operations *JOURNAL OF KNOWLEDGE MANAGEMENT VOL. 12 NO. 2*, pp. 3-17
- Florida, Richard. (2002). *The rise of the creative class*. New York: Basic books.
- Freeze, R.D. and Kulkarni, U. (2007). *Knowledge Management*. 11 (6): 94-109.
- Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., & Donnelly, J.H. (2000). *Organizations: Structure, process, behavior*. Dallas, TX: Business Publication.
- Gold, A. H., Malhotra, A., & Segars, A.H. (2001). Knowledge management: An organizational capabilities perspective. *Journal of management information systems*. 18(1), 185-214.
- Greenberg, Jerald and Baron, Robert A. (2008). *Behavior in Organizations*. 9th ed. New Jersey: Pearson Education.
- Gupta, J.N.D., Sharma, S.K., and Hsu, J. (2004). *An overview of knowledge management*. Creating knowledge based organizations. Hershey, Idea Group.
- Hartley, J. (2007). *From creative industries to creative economy: flying like a well-thrown bird? [in Chinese]*, in J. Hartley (ed.) *Creative Industries*. Beijing: Tsinghua University Press, pp. 5-18.
- Huang, Ching-Lin. *Journal of Global Business Management* 7. 2 (Aug 2011): 1-17.

- Heeseok Lee and ByoungguChoi .(2003).Knowledge Management Enablers, Processes, and Organizational Performance: An Integrative View and Empirical Examination. *Journal of Management Information Systems*. Issue: Volume 20 Pages: 179 - 228
- Hong Kong's information services department, 2008, HK promote creative industry, the government of the hongkong special administrative region,
<http://www.new.gov.hk/en/category/ontherecord/080603.htm> สืบค้น
เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555
- Hsu, H.-Y. (Sonya). (2006). *Knowledge Management and Intellectual Capital*. Doctor of Philosophy Dissertation in Management, Southern Illinois University Carbondale.
- Itami Hiroyuki. (1987). *Mobilizing Invisible Assets*. Harvard Business Press
- JyotiBatra. (2010).Knowledge Management: Emerging Practices in IT Industry in NCR.The IUP Journal of Knowledge Management, Vol. 8, Nos. 1 & 2, pp. 57-67, January & April 2010
- Kaplan, R.S., and Norton, D.P. (2004). *Strategy Maps :Converting Intangible Assets Into Tangible Outcomes*. Boston. Harvard Business School Press.
- Kreitner, R. (1998).*Management(7th ed.)*Boston. Houghton Mifflin Company.
- Les Tien-Shang Lee &BadriMunir Sukoco.2007.The effects of entrepreneurial orientation and knowledge management capability on organization effectiveness in Taiwan: the moderating role of social capital.Int. J. Management, Sep 2007, Vol. 24, No. 3
- Liu, P., Chen, W. and Tsai, C. (2004).*An Empirical Study on the Correlation Between Knowledge Management Capabilities and Competitiveness in Taiwan's Industries*.Technovation. 24: 971-977
- Mackinnon, D.W. (1959). *What makes a person creative, Contemporary Reading in General Psychology*. Edited by Robert S. Daniaal, Boston ;MoughtonMiffilin Co.
- Marquardt, M. J. (1996). *Building the learning organization: a systems approach to quantum improvement and global success*.New York: McGraw-Hill.
- Martin Smits and Aldo de Moor.(2004). *Effective Knowledge Management in Knowledge-Intensive Organizations*. In: *Proceedings of Organizational Knowledge, Learning and Capabilities*. Innsbruck, April 2004.
- Meng-Yuh Cheng, Jer-Yan Lin, Tzy-Yih Hsiao, Thomas W. Lin, (2010).Invested resource, competitive intellectual capital, and corporate performance. *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 11 Iss: 4, pp.433

- Rangarajan Parthasarathy, Chenglei Huang, Sonny Ariss. (2011). Impact of Dynamic Capability on Innovation, Value Creation and Industry Leadership. *The IUP Journal of Knowledge Management*, Vol. IX, No. 3, July 2011, pp. 59-73
- Rainwater, J.M. (1965). *Effects of Set on Problem Solving in Subjects of Varying Levels of Assesed Creativity*. Dissertation Abstracts International. 25 : 6753-A.
- Ruggles, R. and Becerra, F. (2003). *An Empirical Study of the Effect of Knowledge Management Processes at Individual, Group, and Organization Levels*. *Decision Sciences*. 34 (2): 225-260
- Van Buren, M. E. (1999). *A yardstick for knowledge management*. *Training & Development*, 53, 71-8.
- Sullivan, P.H. (2000). *Value-driven intellectual capital: How to convert intangible corporate assets into market value*. John Wiley & Sons: New York.
- Sternberg, R.J., Torff, B., & Grigorenko, E.L. (1998a.). *Teaching for successful intelligence raises school achievement*. *Phi delta kappan*, 79, 667-669
- Skandia annual report supplements, (1996),(1997). Stockholm: Skandia
- Skyrme, D.J. (1999). *Knowledge networking: Creating the collaborative enterprise*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Takeuchi, H. & Nonaka, I. (2000). *Hitotsubashi on Knowledge Management*. Clementi Loop. Singapore: John Wiley & Sons (Asia).
- Torrance, E.P. (1962). *Guiding creative talent*. Englewood cliffs, NJ: Prentice Hall.
- UNCTED. 2008. *Creative Economy Report 2008*. Retrieved February 13, 2010 from Paris, 17 October 2003 2. The “intangible cultural heritage”, as defined in paragraph 1 above, is manifested inter alia in the following domains:
<http://www.unctad.org/creative-economy>
- UR Kulkarni, S Ravindran, R Freeze. (2007). *A Knowledge Management Success Model: Theoretical Development and Empirical Validation*. *Journal of Management Information Systems* Issue: Volume 23, Number 3 / Winter 2006-7 Pages: 309 - 347